

Дубяго А.Є.
студент Дніпропетровського ДУВС

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У сучасному світі інформація є найціннішим глобальним ресурсом. Економічний потенціал суспільства переважно визначається обсягом інформаційних ресурсів та рівнем розвитку інформаційної інфраструктури. Інформація постійно ускладнюється, змінюється якісно, зростає кількість її джерел і споживачів. Водночас збільшується уразливість сучасного інформаційного суспільства від недостовірної (а іноді й шкідливої) інформації, її несвоєчасного надходження, промислового шпигунства, комп'ютерної злочинності й т. ін.

Тому Конституцією України забезпечення інформаційної безпеки віднесено до найважливіших функцій держави [1]. За даними наукових досліджень, система забезпечення інформаційної безпеки України не виконує окремих важливих функцій. Зокрема, неефективним є управління її діяльністю, організаційні зміни, що здійснюються в межах адміністративної реформи, мають несистемний характер, проводяться без попереднього функціонального дослідження органів державної влади. Негативні тенденції розвитку національного інформаційного простору, кризовий стан економіки країни та інші чинники обумовлюють ескалацію загроз, що може призвести (а часом і призводить) до значних втрат політичного, економічного, воєнного та іншого характеру, завдання шкоди юридичним особам та громадянам.

Сьогодні гостро постає питання забезпечення інформаційної безпеки. Тому основними напрямками державної інформаційної політики є: забезпечення інформаційної безпеки України; сприяння міжнародній співпраці в інформаційній сфері та входженню України до світового інформаційного простору тощо [2]. Сучасне впровадження новітніх інформаційних технологій посилює важливість однієї з основних складових системи національної безпеки – інформаційної безпеки, для забезпечення якої необхідний системний комплексний підхід. Проблеми інформаційної безпеки в умовах глобальної інформатизації і розвитку Інтернету набувають стратегічного значення.

У сучасних умовах рівень розвитку та безпека інформаційного простору країни є системоутворюючими факторами у забезпеченні безпеки, що активно впливають на стан політичної, економічної, воєнної, інформаційної та інших складових національної безпеки держави. Тенденція забезпечення національної безпеки та її складових враховується провідними державами світу та оборонними блоками при модернізації власних стратегій, але назва документів, що розкривають зміст концепції національної безпеки, у державах є різною. Зокрема, в США – це “Стратегія національної безпеки”, Канаді – “Політика національної безпеки”, Італії – “Стратегічна концепція національ-

ної оборони”, Великобританії, Китаї та низці інших країн подібними документами є так звані “Білі книги”. В Україні – “Біла книга”, нова редакція від 8 червня 2012 року № 389/2012 «Стратегія національної безпеки України “Україна у світі, що змінюється”» [3], і № 390/2012 “Військова доктрина України” [4].

Інформаційна безпека в ХХІ столітті виходить на перше місце в системі національної безпеки держави, тому лише та держава може розраховувати на лідерство в економічній, військово-політичній та інших сферах, мати стратегічну і тактичну перевагу, гнучкіше регулювати економічні витрати на розвиток озброєнь і військової техніки, підтримувати перевагу з ряду передових технологій, яка має перевагу в засобах інформації та інформаційної боротьби.

Основними напрямками забезпечення інформаційної безпеки є:

а) у сфері міжнародної співпраці – інтеграція в міжнародну систему забезпечення інформаційної безпеки і співпраця із запобігання протиправним діям в інформаційній сфері;

б) у сфері оборони – вдосконалення системи моніторингу загроз та їх джерел, своєчасне інформування відповідних суб’єктів влади про стан інформаційного ресурсу та інформаційних систем оборонної сфери; засобів, методів і способів здійснення, спеціальних заходів і заходів інформаційного впливу; системи підбору і спеціальної підготовки користувачів.

В Україні проводиться послідовна робота з розбудови інформаційного суспільства. Так, 29 серпня 2012 року Кабінет Міністрів схвалив проект Указу Президента України “Про Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні”. У Стратегії відображені принципи, базові для інформаційного суспільства – це партнерство влади, суспільства і бізнесу, а також відкритість, відповідальність та ефективність самої влади. Реалізувавши Стратегію, Україна стане рівноправним учасником глобального інформаційного суспільства. В умовах формування глобального інформаційного суспільства в сучасних конфліктах з’явилася нова фаза – інформаційно-психологічна війна, яка займає проміжну сходинку між політичною кризою і фазою збройного зіткнення, будучи при цьому “поворотною точкою” від мирної фази до військової. У цій фазі технології інформаційно-психологічного впливу на політичні (в тому числі міжнародні) конфлікти стають одним з вирішальних чинників і високо-ефективних інструментів в діяльності з їх політичного вирішення [5].

На сучасному етапі основними реальними та потенційними загрозами національній безпеці України в інформаційній сфері, стабільності в суспільстві є: прояви обмеження свободи слова та доступу громадян до інформації; поширення засобами масової інформації культу насильства, жорстокості, порнографії, комп’ютерна злочинність та комп’ютерний тероризм; розголошення інформації, яка становить державну та іншу передбачену законом таємницю, а також конфіденційної інформації, що є власністю держави або спрямована на забезпечення потреб та національних інтересів суспільства і держави; намагання маніпулювати суспільною свідомістю, зокрема шляхом

поширення недостовірної, неповної або упередженої інформації.

Таким чином, інформаційна безпека відіграє провідну роль у забезпеченні життєво важливих інтересів будь-якої країни. Метою її забезпечення є створення розгалуженого та захищеного інформаційного простору, захист національних інтересів держави в умовах формування світових інформаційних мереж, захист економічного потенціалу країни від незаконного використання інформаційних ресурсів, реалізація прав громадян, установ та держави на отримання, поширення та використання інформації.

1. Про створення у структурі ДСБЕЗ підрозділів по боротьбі з правопорушенням у сфері інтелектуальної власності та високих технологій : Наказ МВС України від 31.05.2001 № 429.

2. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650 (зміни до Закону див. у Законі № 5029-VI (5029-17) від 03.07.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>).

3. Стратегія національної безпеки України “Україна у світі, що змінюється” : Указ Президента України № 389/2012 від 8 червня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/389/2012>.

4. Воєнна доктрина України : Указ Президента України № 390/2012 від 8 червня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/648/2004>.

5. Манойло А.В. Проблемы и перспективы исследования информационно-психологических технологий разрешения международных конфликтов // Право и политика. – 2008. – № 3. – С. 592-598 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://yurpsy.fatal.ru/files/stat/manoylo/07.htm>.

Куканов В.Я.

слухач магістратури Дніпропетровського ДУВС

наук. кер. – к.т.н., доц. **Мирошниченко В.О**

доц. каф. інформатики та інформаційних технологій

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА СУСПІЛЬСТВА

Інформація є найціннішим глобальним ресурсом, адже економічний потенціал суспільства визначають переважно за обсягом його інформаційних ресурсів та рівнем розвитку інформаційної інфраструктури. Відтак, сучасне інформаційне суспільство перебуває під постійною загрозою отримання недостовірної, а подеколи – шкідливої інформації, її несвоєчасного надходження, промислового шпигунства, комп’ютерної злочинності тощо [4]. Необхідно побудувати відкрите для всіх інформаційне суспільство, сприяти використанню інформації і знань для досягнення погоджених на міжнародному рівні цілей розвитку, зокрема тих, що містяться в Декларації тисячоліття ООН.